

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1930 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för förre volontären A. E. Nordin från viss betalningsskyldighet.

(1:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 21 februari 1930 dagtecknad proposition (nr 130), vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre volontären vid fälttelegrafkåren A. E. Nordin må befrias från honom jämlikt Stockholms rådhusrätts dom den 29 augusti 1928 åliggande betalningsskyldighet till kronan, samt att det belopp, från vars gäldande Nordin sålunda befrias, må ur vederbörliga räkenskaper avskrivas.

Departementschefen har till berörda statsrådsprotokoll inledningsvis anfört följande.

»Med anledning av en den 9 mars 1928 i Stockholm inträffad sammanstötning mellan en kronan tillhörig, av dåvarande volontären vid fälttelegrafkåren A. E. Nordin förd personautomobil och en av Lenna bruks aktiebolag ägd lastautomobil, varvid även en aktiebolaget Stockholms spårvägar tillhörig motorvagn skadades, väcktes åtal mot Nordin inför Stockholms rådhusrätt. Rådhusrätten, som meddelade utslag i målet den 22 maj 1928, fann det framgå av omständigheterna i målet, att Nordin genom att färdas med för hög fart i rådande slirigt väglag åsidosatt den omsorg och varsamhet, som till förekommande av olycksfall betingats av förhandenvarande förhållanden, samt prövade därför rättvist dels döma Nordin att för ovarsam körning med motorfordon böta 100 kronor till kronan, dels ock — på grund av de mot Nordin i målet framställda ersättningsanspråken — förplikta honom att, bland annat, genast mot kvitto utgiva, till aktiebolaget Stockholms spårvägar 25 kronor samt till Lenna bruks aktiebolag 1,130 kronor 93 öre jämte ränta å detta belopp efter fem procent om året från den 24 april 1928, tills betalning skedde.

Rådhusrättens utslag vann laga kraft.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 juli 1928 anförde arméförvaltningens fortifikations- och civila departement, att enär det genom rådhusrättens ut-

slag fastslagits, att Nordin varit vållande till den skada, för vilken ersättningskyldighet sålunda ålagts honom, syntes kronan jämlikt stagandena i lagen den 30 juni 1916 angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik vara såsom ägare till den utav Nordin vid olyckstillfället förda bilen i första hand ansvarig för den uppkomna skadan. På grund härav hemställde departementen, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att för gäldande av de utdömda skadeståndsbeloppen måtte från lantförsvarets anslag till extra utgifter få utbetalas 25 kronor, respektive 1,130 kronor 93 öre jämte fem procent årlig ränta å sistnämnda belopp från den 24 april 1928, till dess betalning skedde. Tillika förklarade sig departementen ämnat vidtaga åtgärder för bevakande hos Nordin av ett mot utgiften svarande belopp.

Enligt beslut den 10 augusti 1928 biföll Kungl. Maj:t fortifikations- och civila departementens ifrågavarande framställning samt föreskrev därjämte, att det belopp, som framdeles kunde komma att indrivras från Nordin, skulle tillgodoföras nyssnämnda anslag till extra utgifter.

Efter det arméförvaltningens ombudsman vid Stockholms rådhusrätt sedermera anhängiggjort talan mot Nordin med yrkande om åläggande för denne att till kronan utgiva ersättning för kronans utlägg i ovan angivna avseenden, förpliktade rådhusrätten genom dom den 29 augusti 1928 Nordin att till kronan genast mot kvitto utgiva 1,155 kronor 93 öre jämte ränta efter fem procent om året å 1,130 kronor 93 öre från den 24 april 1928 till stämningdagen den 24 augusti samma år och därifrån å hela det utdömda beloppet, till dess betalning skedde, ävensom att ersätta kronan rättegångskostnaden med 15 kronor.

Domen har vunnit laga kraft.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 23 november 1928, har Nordin anhållit att av nåd bliva befriad från den honom jämlikt Stockholms rådhusrätts dom den 29 augusti 1928 åläggande betalningskyldighet samt till stöd härför anfört i huvudsak följande:

Genom att nödgas gälda den utdömda summan bleve Nordin vid avgången ur tjänst den 31 oktober 1929 fullkomligt utblottad och urståndsatt att ens förskaffa sig det nödvändigaste i beklädnadsväg, än mindre förskaffa sig medel för resa till hemorten. Hans föräldrar, som levde i små omständigheter, vore beroende av hans hjälp.

Den automobil, som han vid olyckstillfället varit kommenderad att föra, hade icke varit i fullt kördugligt skick. För sitt befäl hade han förut och även samma dag olyckan skedde anmält, att bromsarna å bilen icke fungerade, men på grund av att körningen varit av brådskande art, hade han det oaktat fått order att köra. Härjämte borde även tagas i beaktande det egenartade förhållandet, som vore förenat med att föra motorfordon i kronans tjänst. Medan privatpersoner och firmor m. fl. hade sina fordon försäkrade icke blott för att skydda sig för skada å eget fordon, utan även för att skydda sina förare från att genom liknande olyckshändelser bliva ruinerade, hade kronan icke sina fordon försäkrade, vilket hade till följd, att förare i kronans tjänst, som kommenderades att föra motorfordon, löpte

otillbörligt större risker i ekonomiskt hänseende än andra förare. Olycks-
händelser, som vore jämförliga med den förevarande, inträffade så gott som
dagligen i Stockholm på grund av den ökade trafiken, trots att försiktighet
iakttoges.»

Över berörda ansökning hava utlåtanden avgivits av chefen för fälttele-
grafkåren, arméförvaltningens fortifikations- och civila departement samt stats-
kontoret, vilka tillstyrkt, att Nordin måtte befrias från erläggande av det
skadeståndsbelopp jämte ränta och ersättning för rättegångskostnader, som
ålagts honom att utgiva till Kungl. Maj:t och kronan genom Stockholms
rådhusrätts dom den 29 augusti 1928.

Departementschefen har i ärendet vidare anfört följande:

»Giltiga skäl synas mig tala för att Nordin befrias från ifrågavarande be-
talingsskyldighet. Jag vill i detta sammanhang erinra, att Kungl. Maj:t,
efter utfärdandet av den utav nästlidet års riksdag antagna lagen om trafik-
försäkring å motorfordon, genom kungörelse den 26 september 1929 (nr
299), vilken trätt i kraft den 1 oktober samma år, förordnat, att därest trafik-
försäkring icke tagits å staten tillhörigt motorfordon, staten för vad den
fått utgiva i ersättning för skada i följd av trafik med fordonet icke må
hålla sig till föraren, i den mån denne vid trafikförsäkring utan förbehåll
skulle varit fri från försäkringsgivarens krav. Då Nordin ej kan anses hava
genom grov vårdslöshet vållat kollisionen, hade, därest lagen om trafikför-
säkring varit gällande vid ifrågavarande tid, staten jämlikt nämnda kungö-
relse ej kunnat fordra ersättning av honom.

Enligt vad jag inhämtat, har Nordin erhållit avsked från sin anställning
vid fälttelegrafkåren från och med den 25 augusti 1929.»

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förre volontären vid fälttele-
grafkåren A. E. Nordin må befrias från honom jämlikt Stock-
holms rådhusrätts dom den 29 augusti 1928 åliggande betal-
ningsskyldighet till kronan, samt att det belopp, från vars
gäldande Nordin sålunda befrias, må ur vederbörliga räkenska-
per avskrivas.

Stockholm den 14 mars 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 52.